

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. I. Quid sit appellatio ab abusu, & quæ illius origo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

754 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
consciis, dimittentes: Scriptorem illum per singu-
los articulos non insequemur: sed argumenta, qui-
bus appellationes illas propugnat, discutiemus, quan-
tum latis, ut pateat librum esse perniciosissimum;
atque ita neminem, nisi volentem fallat. Huc etiam
propter materiae connexitatem referemus tria ulti-
ma capita lib. 4. D. Petri de Marca, in quibus de
appellationibus ab abusu disputat.

CAPUT PRIMUM.

Quid sit appellatio ab abusu, & quae illius origo.

1. **A**ppellatio definitur à Jurisconsultis; à minore Judice ad
majorem, ratione gravaminis, facta provocatio. Abusus autem
est perversus alicujus rei usus, seu usus minus bonus, ad quem res
destinata non fuerat. Itaque, si justa, & legitima sit appel-
latio, nunquam interponetur, nisi ab aliquo abusu. Si enim
Judex inferior rectè judicat, partibus gravamen non infert,
atque aded appellationi locum non praebet; si alterutri facit
injuriam, abutitur suâ potestate, quae circa justitiam dispen-
sandam versatur. Sed à generali significatione ad particularem
vox accommodata fuit in Gallia.

2. Illic enim appellatio ab abusu definitur in hunc mo-
dum; à Judice Ecclesiastico suâ potestate abutente ad Judicem saecularem
provocatio: quam definitionem sic explicat D. Petrus de Marca
lib. 4. cap. 19. §. 4. *Etsi abusus significatio quamcumque Ministerii spiri-
tualis aberrationem complectatur, sive in negotiis Ecclesiasticis, seu in tempo-
ralibus versetur, ut patet ex testimoniis jam relatis: attamen formula appella-
tionum ab abusu specialiter accommodata est à Pragmaticis antiquis querela
illi, quae à Clericis adversus vim Judicum Ecclesiasticorum ad Magistra-
tus Regios deferretur, sive de Rescriptis Romana Curia conquerantur, sive de
judiciis Episcoporum.* Mutilam tamen esse hanc definitionem ad
so-

folius Judicis Ecclesiastici abusus restrictam videbimus §.7. capituli sequentis.

3. Nomine appellationis abuti videntur sic nuncupantes provocationem à Judice Ecclesiastico ad sæcularem, cum nulla sit inter eos subordinatio, sed sint omnino distinctæ potestates, Ecclesiastica & sæcularis, & habeat utraque suos gradus, à gradibus alterius omnino distinctos; ut ab aliquibus, quamvis non omnimoda sit paritas, comparentur, quod jam alibi notavimus, duabus lineis Parallelis, quæ quantumvis progrediantur, nunquam sese contingent, aut conjungentur: cum igitur Judex Ecclesiasticus in rebus spiritualibus Judici laico suppositus non sit, ab illo ad istum tanquam à minori ad majorem, provocari non potest; sed à Judice Ecclesiastico inferiori, ad Ecclesiasticum superiorem, & ab isto rursus ad altiorem, donec deveniatur ad summum. „Si quid, „ait Carolus Fevretus lib. 9. cap. 3. num. 15. in praxim, usum „ac vocem ipsam abusus Curie Romanæ, ac Curiarum Ecclesiasticarum Regni odium commovit, id fuit nomen appellationis. Nunquam enim Clerus molestè tulit notorium, „& manifestum abusum reparari. At vox appellationis, quæ „usurpata fuit, ut ad illam reparationem procederetur, intolerabilis visa est. Non enim concoqui potuit, ut à iudicibus Ecclesiasticis, & à Rescriptorum, & Decretorum Summi Pontificis executione appellaretur, ac postea hujusmodi appellationes in Curis sæcularibus judicarentur, &c.

4. Quamobrem fatentur Galli non dici simpliciter appellationem illam, quæ ab Ecclesiastico Judice ad sæcularem movetur. *Simplicem enim, & meram appellationem*, inquit Illustrissimus Petrus de Marca lib. 4. cap. 19. num. 5. *Ad Curiam Regiam nunquam in Gallia admissam fuisse fatentur Petrus de Cumeris art. 14. Masuetius tit. de appell. §. 22. & Joannes Gallus quest. 161.* Verùm cum illo additamento, *ab abusu*, propriè, ac justè appellationes dici posse arbitrantur, quasi vox magis odiosa rei ab altera voce significatæ odium minuere possit, aut verba mitiora veram injuriam abstergere.

5. De origine hujusmodi appellationum non consentiunt, qui de illis disputaverunt. Appellatio quidem antiquissimum est contra iniquitatem Judicum inferiorum remedium. Quovis

M. C.
Libertatibus
Ecclesie Gallicae
CIII
231

756 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
tempore, ex quo Christiana pietas defervescere cœpit, in-
venti sunt nonnulli Judices Ecclesiastici, qui datâ sibi auto-
ritate abuterentur: non defuerunt Principes, & Magistratus
sæculares, qui de illo abusu conquererentur. (Justane, an in-
justa esset querela, vel quod apponebatur remedium postea
expendemus). Verùm appellationes ab abusu sub eo saltem no-
mine non itâ sunt antiquæ.

6. Carolus Fevret lib. 1. cap. 2. num. 2. antiquiorem appel-
lationem refert ad annum 1404. allegans Placitum, seu Ar-
restum Senatus Parisiensis eo tempore datum, pro quo citat
tom. 2. Libertatum Ecclesiæ Gallicanæ cap. 7. num. 27. sed
quid Placitum illud contineret ignoratur, cum nec à Fevre-
to, nec ab Autore tomi de libertatibus referatur, sed tantùm
citetur. Allegatur item ab utroque aliud Placitum anni 1449.
Verùm in isto refertur tantùm Procuratorem Regium dixisse,
posse appellari à jurisdictione Ecclesiastica ad sæcularem, quasi
ab abusu, ac per viam prohibitionis, & nullitatis, ex eo quod
Rex Deum tantùm superiorem agnoscat: Ecclesiastici verò
jurisdictionem temporalem non nisi à Rege habeant, qui de
ea, si abusus intercesserit, potest cognoscere: ex quo patet
ibi agi de Judicibus Domini temporalis Ecclesiæ, à quibus
ad Judices Regios appellatur; sed hoc ad causas profanas, non
autem ad spirituales spectat.

7. In defensione Reginæ Navarræ Pio IV. ex parte Ca-
roli IX. Regis Franciæ missâ anno 1564. earum appellatio-
num usus circa ea tempora incepisse dicitur, cum Cardina-
lis Julianus à Balua Legatus à Latere ad Carolum VIII. etiam
Regem Franciæ missus fuisset à Sixto IV. an. 1489. „Eo
„tempore usurpari cœperunt appellationes tanquam ab abu-
„su, quas emittendas ad Senatum placuit, ab executione
„omnium Rescriptorum Curie Romanæ contrariorum sanctis
„Decretis, libertatibus, & immunitatibus Ecclesiæ Galli-
„canæ, quarumque usus plurimum viguit, propter optima,
„quæ inde consecuta sunt commoda; ut scilicet hujusmodi
„abusus à Senatibus autoritate Regia revocarentur. Libert.
Eccles. Gallic. tom. 1. pag. 96.

8. Citatur à Renato Chopino de sacra politia lib. 2. tit. 4.
provocatio Procuratoris Regii à quibusdam monitionibus
In-

Innocentii VIII. contra Flandros: sed hæc provocatio dirigitur ad Papam modernum melius informandum, & sanctam Sedem Apostolicam. Addit quidem; seu ad eum, vel eos, ad quos jure provocare potest, vel debet. Sed iis verbis non designabantur appellationes ab abusu, cum in jure fundamentum non habeant.

9. Inter acta Cleri Gallicani, scilicet tom. 1. tit. 2. cap. 19. ult. edit. continetur Eruditissimus, & solidissimus Tractatus de jurisdictione Ecclesiastica, in quo appellationum ab abusu origo, pragmatica sanctione recentior demonstratur, & ejus esse quasi partus abortivus; notaturque Ægidium le Maître Protopræsidem in Senatu Parisiensi in collectione appellationum ab abusu nullam anno 1533. antiquiorem retulisse; Lucium item in libro 2. placitorum summæ Curie in titulo appellationum, quæ à veluti abusu nuncupantur, nullam habere, nisi ab anno 1537. quamvis citet etiam litteras appellatorias ab executione Rescripti Pontificii anno 1491.

10. Non potest certè usus ille admodum antiquus esse, quandoquidem Stephanus Aufrerius Præses in Senatu Tolosano sub initium sæculi proximè elapsi in additione ad repet. Clement. 1. de offi. ordinar. reg. 2. num. 30. mirabatur, qui possent legitimæ haberi appellationes; De quibus, inquit, sæpe numero dubitavi, ubi fundari poterant in jure; sed & tunc Judices de illis judicium ferre verebantur. Subjungit enim idem Aufrerius; Nunquam tamen audiivi, neque vidi, nisi semel, quod super meritis hujusmodi causarum appellationum fuerit pronunciatum: sed dumtaxat vel appellationes annullari, aut quod appellantes non erant ut appellantes recipiendi, quia à Judice spirituali non est ad secularem appellandum. „ Non debemus, inquit etiam Stephanus Pasquierius lib. 3. inquisitionum suarum cap. 38. æstimare remedium illud appellationis (tanquam ab abusu) aut tempore Philippi Valesii (qui obiit an. 1350.) aut 140. vel 160. annis postea inductum fuisse. Nulla enim fit ejusmodi appellationum mentio, neque in regestis Curie, neque inter Senatus-Consultata à Joanne Gallo Procuratore Regio tempore Caroli VI. (qui obiit anno 1422.) collecta, neque inter decisiones Capellæ Tolosanae ab Aufrerio Præsede in Senatu Tolosano digestas, neque inter decisiones Senatus Delphinalis à Guidone Papa editas.

11. Antiquior appellatio tanquam ab abusu assignatur à D. de Marca lib. 4. cap. 19. §. 4. nempè, quam interposuit Procurator Capituli Parisiensis an. 1501. à decimæ indictione, quam Alexander VI. in Gallia exigi iusserat. Sed ea appellatio primò dirigitur ad præfatum sanctissimum N. Papam melius consulendum, vel consultum, & sacrosanctam Synodum universalem primò celebrandam: quibus verbis fatetur appellans appellationem ad Ecclesiasticum tribunal pertinere, nec per appellationis viam ad Principes se recurrere debuiffe.

12. Licet magna videatur inter illos Scriptores, de tempore, quo usurpari cœperunt appellationes ab abusu, diverfitas; ex omnium tamen consensu colligitur, earum originem non esse valdè antiquam; quod certè in re tanti momenti non obscurum est de injustitia præjudicium.

C A P U T II.

De progressu appellationum ab abusu.

1. **P**Rælati Comitiorum Cleri Gallicani an. 1635. Parisiis congregati contra hujusmodi appellationes graviter conquesti sunt. Cumque eas penitus abolendas non sperarent, petierunt, ut illis modus adhiberetur; monueruntque illas idè institutas fuisse, ne Judices Ecclesiastici sæcularem jurisdictionem, aut sæculares Ecclesiasticam usurparent. Idem tradit Burdinus Procurator in Senatu Parisiensi Regius, à Carolo Fevret lib. 1. cap. 1. num. 4. relatus, his verbis; *Appellatio ab abusu hinc derivata est, quod Judex Ecclesiasticus, dum sibi partes vindicare conatur Judicis Laici, contra leges, & statuta Regia, jurisdictione sua abutatur: ex quibus, & ex Edictis, ac Placitis in tom. 2. Libert. Gallic. cap. 7. num. 27. relatis, appellationum illarum in sua origine eum solum effectum fuisse colligitur, ut Regia jurisdictio conservaretur. Postea tamen interpositæ sunt ad impediendos Judices Ecclesiasticos, ne potestate sua in cæteris negotiis abuterentur, ac denique eo processerunt, ut nulla, quantumvis spiritualis causa eis obnoxia non sit,*